

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 17. Cogitur Synodus Africana, ac de appellationibus transmarinis agitur. Recitatur codex Conciliorum Africæ, & canones contrà Pelagianos statuti in eadem Synodo leguntur. Marius Mercator ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

"tuos definitione testimonii tui hanc tibi definitio-
 "nem esse præscriptam, ut quicumque damnationi su-
 "prà memoratorum, quò pateat mens pura, subscri-
 "bere impiâ obstinatione neglexerint, Episcopatus
 "amissione multati interdictâ in perpetuum expulsi
 "civitatis communione priventur. Nam cum ipsi
 "nos juxtâ Synodum Nicænam confessione sincerâ
 "conditorem rerum omnium Deum, imperique nos-
 "tri veneremur auctorem, non patietur sanctitas tua
 "sectæ detestabilis homines in injuriam religionis
 "nova, & inusitata meditates secretis tractatibus oc-
 "cultare sacrilegium publicâ semel auctoritate dam-
 "natum; Una enim, eademque culpa est eorum, qui
 "aut dissimulando conniventiam, aut non damnando
 "favorem noxium præstiterint. *Et aliâ manu.* Di-
 "vinitas te per multos annos servet incolumem Pater
 "carissime, atque amantissime. Data V. Idus Ju-
 "nias Ravennæ Monaxio, & Plintâ Confl.

Ejusdem exempli literas ab Honorio ad Augusti-
 num scriptas testatur Baronius, qui in eodem Codice
 hæc legit: *Eodem tenore etiam ad Sanctum Augustinum
 datum rescriptum:* Ad annum 419. pag. 445. Aurelius
 Honorii literis acceptis encyclicam ad omnes Byza-
 cenos, & Arzugitanos scripsit, quâ Imperatoris decre-
 ta eisdem significabat, illius verò exemplum subijcio.

*Dilectissimis, ac desiderabilibus fratribus, ac Con-
 sacerdotibus Donatiano primæ sedis, Januario,
 Feltei, Palatino, Primiano, Gajano, & alii
 Gajano, Januario, Victorino, & cæteris per
 tractum provincie Byzacene, & Arzugitane
 constitutis Aurelius Episcopus.*

Super Cœlestii, & Pelagii damnatione, eorum-
 que dogmatibus participem sanctam dilectionem
 vestram in plenario Concilio fuisse commemorari, di-
 lectissimi, ac desiderabiles Fratres; Sed quoniam
 pro honore Dei, in cujus manu cor Regis est consti-
 tutum, gloriosissimorum Principum Christianorum
 fidem rectam, & Catholicam custodientium accessit
 auctoritas, quam per humilitatem meam universis
 Coepiscopis meis voluit intimari: idcirco hono-
 rabilem fraternitatem vestram missis exemplaribus
 instruere festinavi, ne quid mali in aliquâ parte
 provincie ex supradictorum serpentinâ persuasione
 ab universali Ecclesiâ totius Orbis exclusâ fortasse
 subrepat; Ob hoc ergo tam necessaria constitutio
 Christianorum Principum charitatem vestram la-
 tere non debuit, & ad me ab eis datæ literæ, qua-
 rum simul exemplaribus lectis, quemadmodum sub-
 scribere unusquisque vestrum debeat, dilectio vestra
 cognoscat, sive quorum Synodalibus gestis subscrip-
 tio jam tenetur, sive qui non potuistis eidem plena-
 rio totius Africæ interesse Concilio; quò cum in
 supradictorum hæreticorum damnatione omnium
 vestrum fuerit integra subscriptio, nihil omnino
 sit, undè ullius dissimulationis, vel negligentie,
 vel occultæ forsitan pravitatis aliqua videatur me-
 rito remansisse suspicio. *Et aliâ manu:* Opto, Fra-
 tres, benè vivatis mei memores. Data Kalendis
 Augusti Carthagine Monaxio, & Plintâ Confl.

Arzugitanæ regionis mentionem facit codex Syno-
 dorum Africæ cap. 16. *Quia in Tripoli forte, & in
 Arzuge interjacere videntur barbara gentes,* & cap. 19.
*Cogitare etiam debetis fratres, qui a hoc sibi & Tripolitani,
 & Arzugitani fratres potuerunt exigere:* Ex qui-
 bus patet, minùs rectè ab Ortelio in tabulis Geogra-
 phicis, ubi Africam describit, Tripolim cum Arzu-

ge confundi. Arzugem magis, quàm Byzacium, &
 Tripolim, ad meridiem accedere disertè scribit Au-
 gustinus Epist. 48. ad Vincentium, irridens enim
 vanum illud interpretamentum, cui Donatistæ illa
 Scripturæ verba *ubi pasces, ubi cubes in meridie,* sub-
 jiciebant, quasi Deus fidem Orthodoxam apud solos
 Donatistas in meridianis Africæ regionibus degentes
 remansuram denunciasset, hæc habet: *Si enim hoc
 scripturarum loco meridies Africa intelligenda est in par-
 te Donati, quæ sub cali ferventiori plaga est, omnes vos
 Maximianistæ superabunt, quorum schisma in Byzacio,
 & in Tripoli exarsit; Sed confligant cum eis Arzuges,
 & hoc magis ad se pertinere contendant, Mauritania ta-
 men Casariensis Occidentali, quàm meridiane parti vici-
 nior, quando nec Africam se vult dici, quomodo de me-
 ridie gloriabitur?* Hæc Augustinus; Sed de Arzugita-
 nanâ provinciâ vide inferiùs lib. 2. cap. 7.

CAPUT XVII.

*Cogitur Synodus Africana, ac de appellationibus
 transmarinis agitur. Recitatur codex Conci-
 liorum Africæ, & canones contra Pelagianos
 statuti in eadem Synodo leguntur. Marius Mer-
 cator Pelagianorum hostis, ac Sancti Doctoris
 Hipponensis amicus laudatur. Buberii meta-
 chronismus castigatur. Sanctus Augustinus à
 M. Antonii de Dominis calumniâ in causâ de
 appellationibus vindicatur.*

Gravis hoc anno controversia Augustinum cæ-
 terosque Africanos Patres exercuit. Urbanus
 ex Hipponensi ejusdem Augustini Clero ad Siccen-
 sem Cathedram promotus Apiarium Presbyterum
 quorundam criminum reum Synodali sententiâ ex
 Siccensi Ecclesiâ amovendum curaverat, at ille ap-
 pellationem ad Zosimum interposuerat, qui statim
 Faustinum Potentiæ in Piceno Episcopum, unaque
 Philippum, & Asellum presbyteros suos è latere
 legatos in Africam destinavit, ut Apiarii causam
 retractarent; At Africani agrè serebant, & acerbè,
 damnatos in provinciis Africæ ad transmarina judi-
 cia provocare; cum verò Apostolici legati eas ap-
 pellationes à Nicænâ Synodo approbatas assererent,
 neque id in Nicænis canonibus, qui in Africanis
 Ecclesiis servabantur, legeretur, gravissima, ac pe-
 nè diuturna contentio suborta est. Mortuo paulò
 post Zosimo ac succedente Bonifacio hoc anno 419.
 in plenariâ Synodo Africanâ de appellationibus dis-
 putatum fuit. Africani prætendebant inolitam vel
 ab ipsis Christianæ religionis apud Africam pri-
 mordiis consuetudinem, nempe ut Presbyteri, Dia-
 cono, ac Clerici inferiores in suis quique provinciis
 judicarentur ad transmarinos judices appellatione
 omnino interdictâ; hoc ipsum Baronius, cæterique
 arbitrantur, decretum fuisse in Synodo priori Mile-
 vitanâ canone XXII. at canones illos ad illam Syno-
 dum non pertinere superiùs cap. 10. ostendimus; il-
 le canon iisdem omnino verbis conditus fuit à plena-
 riâ Synodo Carthaginensi Honorio XII. & Theodo-
 sio VIII. Confl. anno superiore 418. in quâ cano-
 ne XVII. transmarinæ appellationes vetantur, quod
 decretum ob tentatam id temporis contra Africanæ
 Ecclesiæ consuetudinem ab Apiario appellationem
 emissum existimo; laudata verò consuetudo colligi-
 tur ex Augustino Epist. 162. ubi de Cœciliano Car-
 thaginensi, ac collegis Episcopis ait: *Neque enim de
 Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris ordinis Clericis,
 sed*

sed de collegis agebatur, qui possent aliorum collegarum iudicio, præsertim Apostolicarum Ecclesiarum, causam suam integram reservare: scripta fuit hæc Epistola ad Episcopos Donatistas, postquam ad eosdem alteram dedit, nempe 163. in hac verò scribit Augustinus, se ad Cirtensem Ecclesiam perrexisse ordinandi causâ Episcopi; Fuit hic Fortunatus anno 398. ut lib. 2. cap. 7. probabimus in Profuturi locum suffectus; quæ idè ex Augustino adduxi, ne quis fortè arbitraretur, Sanctum Doctorem in laudatâ Epistolâ 162. canonem illum 22. vulgò Milevitanum secutum, cum Epistola quadriennio ad minus istam Synodum præcesserit: Et quidè de canonibus Milevitanis video Chiffetium in eadem mecum esse sententiâ. At non modò perpetua Africæ consuetudo memoratis appellationibus obstabat, verum etiam summa prosequendi extrâ provinciam iudicii difficultas, hæc enim Africani ad Cœlestinum scripsere: *Quomodo ipsum transmarinum iudicium ratum erit, ad quod testium necessaria persona, vel propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, vel multis aliis intercurrentibus impedimentis, adduci non poterunt? statimque addunt: Nam ut aliqui, tanquam à tua Sanctitatis latere mittantur, nullâ invenimus Patrum Synodo constitutum.*

Baronius scribit ad annum 419. pag. 448. Africanos non uno Apiarii factò turbatos fuisse, sed & ob Cœlestii quoque appellationem, qui Carthagine damnatus ad Romanum Pontificem provocaverat. Ego duplex causarum genus distinguendum censeo, unum, quod fidei dogmata spectat, alterum, quod ad Ecclesiasticam politiam pertinet; Nunquam Africani in causis fidei appellationem ad Romanam Sedem vitam voluere, immò illam quàm liberrimè admiserunt. Cœlestius Carthagine ab Aurelio in Proconsulari provinciâ Synodo damnatus Romanum Antistitem appellavit, quo intellecto Paulinus Diaconus Carthaginensis è vestigio Romanum se contulit, quò lata contrâ Cœlestium sententia Apostolico iudicio iterum confirmaretur, neque Aurelius Primas Africæ de Cœlestii appellatione questus fuit, aut Paulino Romanum iter inhibuit, ne eo factò Afrorum iura lædere videretur; Quantum verò Africani in causis fidei Romanæ Sedi detulerint, non uno exemplo comprobatur; Cum Pelagius, ac Cœlestius Carthagine, ac Milevi in Numidiâ anno 416. damnati fuissent, scribit Augustinus Epistol. 94. ad Hilarium: *Nova quædam hæresis inimica gratiæ Christi conatur exurgere, sed nondum evidenter ab Ecclesiâ separata est.* Id temporis nondum Innocentii rescriptum Africanæ Synodi receperant, quarum scripta venerabili Papæ Innocentio directâ Sanctus Doctor laudat; at cum Innocentius ratum habuisset Africanorum decretum contrâ utrumque hæreticum publicatum, Augustinus Serm. 2. de Verb. Apost. ait: *Jam enim de hac causâ duo concilia missa sunt ad Sedem Apostolicam, indè etiam rescripta venerunt; causa finita est, utinam aliquando finiatur error.* Finitam causam dixit, quòd nullus appellationi aditus pateret postremâ sententiâ à Romanâ Sede promulgatâ; at Pelagiana hæresis post Innocentii decretum evidenter ab Ecclesiâ separata est. Zosimus Epist. 4. ad Africanos scribit: *Grave fuit Lazaro, & Eroti literarum suarum pedissequos esse? An nesciebant dilectionem vestram ad Sedem Apostolicam relaturam? Huc certò calumniæ compendio navigassent:* Ex quibus patet, in causis fidei Africanos suorum decretorum confirmationem ab Apostolicâ Sede petere consueisse. Hincmarus Rhemensium Antistes, qui sæculo nono vetera Africanorum

jura Galliis afferere volebat, appellationes quoque Ecclesiasticam tantum politiam impedire conatus fuit, ut patet ex Epistolâ 47. scriptâ nomine Caroli Calvi Imperatoris; in causis verò fidei licet Hincmarus Gotteschalcum ad Romanum tribunal provocantem in carcerem detruxit, illius tamen appellationem nusquam irritam dixit, sed malis artibus fecit. Horum omnium ratio est, quòd in causis politicis, quæ regimen Ecclesiasticum spectant, ad pleniorum eorum intelligentiam assequendam testes plurimi requiruntur, qui cum in longinqua difficulte peregrinari possint, indè prosequendæ extrâ provinciam appellationis difficultas emergit; At in causis fidei Romani Pontifices non hominum, sed sacrarum literarum testimonia consulunt, undè de quibuscunque rebus ad fidei dogmata pertinentibus, licet in provinciis per Synodos discussis, integrum iudicium Romano Pontifici reservatur.

Apiarius non lætæ fidei, sed quorundam criminum accusatus, extrâ Siccensis Ecclesiæ confinia vivere iussu Apostolicæ Sedem appellaverat, quare hoc anno VIII. Kal. Junii coram Pontificis legati in Synodo, cui omnium provinciarum Africæ legati intererant, de Apiarii causâ actitatum est. In primis lectum fuit Commonitorium Faustino, ac collegis à Zosimo traditum, in quo duo canones tanquam à Nicenâ Synodo statuti laudabantur, unus, quo Episcoporum totius Christiani Orbis ad Romanum Pontificem appellatio probabatur, alter, quo Presbyteros à diœcesano Episcopo damnatos ad finitimorum Antistitem iudicium provocare posse decernebatur. Porro his auditis Alipius Numidarum Legatus palam negavit recitatos canones in Synodo Nicenâ, cujus tum Græca, tum Latina exemplaria plurima penes Africanos erant, reperiri, quòd cum ab universis assereretur, in hanc sententiam Alipio nostro præeunte ceteri pedibus ivere, ut legati ad Antistites Alexandriæ, Antiochiæ, & Constantinopolis ad sinceriores Nicenæ Synodi codices, quos illis in Ecclesiis servari fama erat, investigandos mitterentur. Quàm verò honorificè Alipius, & Augustinus de Apostolicæ Sedis auctoritate eo in Concilio senserint, ex eorundem verbis intelligitur; etenim Legatis Romani Pontificis iura, Patribus Synodi è contrâ Africanæ Ecclesiæ perpetuam consuetudinem prætendentibus, Alipius de iis, quæ in Zosimi Commonitorio continebantur, ita censuit: *Istos tamen tantisper servaturos, ut antea dixi, donec integra exemplaria veniant, profiteamur;* Hinc Faustinus Legatus dixit: *Nec vestra Sanctitas præiudicat Ecclesiæ Romanæ, sive de hoc capitulo, sive de aliis.* Eidem sententiæ Augustinus consentiens dixit: *Et hoc nos servaturos profiteamur salvâ diligentiore inquisitione concilii Niceni.* Quare duo illi doctissimi Patres Romanæ Sedis decreta inolitæ Africanorum Ecclesiarum consuetudini re dubiâ anteposenda esse censuerunt. Ex his Scriptoris Sæculorum Augustinensium error corrigendus est, qui ad annum 419. num. 5. tradit, Augustini nomen in hac Synodo non legi, à quâ Alipium etiam absentem facit, nam cum Baronio id temporis Ravennæ eundem moratum scribit, uterque enim non modò eo in Concilio sedit, verum etiam ambo sententiam pronunciarunt, cui facer Senatus albos calculos adjecit, ut patet ex Epistolâ Synodali ad Bonifacium.

Ceterum Innocentius Presbyter Alexandriam, & Marcellus Subdiaconus Constantinopolim Oratores destinati paulò post ex Africâ in Orientem transmi-

tere. Cuspinianus vir magnæ lectionis in Comment. Fast. Cassiodori ad consulatum Monaxii, & Plintæ ait: *Augustinus Epistolam scribit ad Episcopos Græcos, in cuius datis ponit hos Consules: Hæc Epistola latet; certè de Canonibus Nicænis Sanctum Doctorem scripsisse jure possumus suspicari.* Interim Pontificii Legati Apiarium Synodo conciliarant; etenim hic ob tentatam appellationem ex canone 17. Synodi anni superioris fidelium in Africâ communionem privatus fuerat, at cum patrum criminum veniam supplex petiisset, intercedente præsertim Faustino Episcopo Potentino, absolutionem impetravit hac conditione, ut in Trabacenâ Ecclesiâ procul à Siccensi territorio degeret. His verò peractis Legati cum literis Synodi Africanæ, quæ etiamnum extant, in Italiam reversi sunt, ut ex Gestis Synodi apertè colligitur, nam in Cod. Concil. Africa cap. 100. in decretis exaratis III. Kal. Julii hæc leguntur: *Die sequenti per fratres nostros Faustinum Episcopum, Philippum, & Asellum Presbyteros venerabili Fratri, & Coepiscopo nostro Bonifacio rescribemus;* in fine verò Epistolæ synodalis ad Bonifacium Legati Apostolici dicuntur *secum ferre gesta in Synodo, quæ hic adnotavi, quòd nonnulli scripsere, Legatos usque ad Pontificatum Cælestini in Africâ moras traxisse, cum tamen paulò antè mortem Zosimi illuc appulsi, octavo postea mense transacto in Italiam æstate jam incumbente redierint.*

In hac Synodo lecti sunt canones præteritorum Conciliorum, quæ tempore Aurelii Primatis in Africâ peracta sunt; in primis verò recitata est Synodus Hipponè habitata Theodosio Aug. III. & Abundantio Concil. anno 393. quando Augustinus adhuc presbyter publicè de symbolo coràm Patribus disseruit. Hæc ergo est prima synodus sub Aurelio celebrata, undè Synodus, quæ indicta legitur Valentiniano IV. & Theodosio Concil. Carthagine perperam Aurelii nomen exhibet, ac mendosa prorsus est. Pater Lupus in quæstione quodlibeticâ de Origine Augustinensium, cum in eâ Synodo legeret Genethlium, ac Aurelium velut collegas confessui præsidentes, suspicatus est, adhuc superstiti Genethlio Primati Carthaginensi suffectum fuisse veluti coadjutorem Aurelium; sed id sine teste gratis aseritur, primaque Synodus ab Aurelio indicta appellatur Hipponensis, quæ anno 393. celebrata est. Præterea in Actis synodalibus Alipius, & Fortunatus, itemque *Valentinus prima sedis provincie Numidiæ* nominantur, cum Alipius anno tantum 394. Tagastensis Ecclesiæ regimen susceperit, Fortunatus anno 398. Cirtæ primum federit, Valentinus verò post annum 416. Numidarum Primas evaserit, quæ omnia Lib. 2. cap. 7. nobis ostendentur. Chiffletius in calce Opusculorum nostri Fulgentii Ruspensis è M.S. codicibus germana illius Concilii acta vulgavit, in quibus laudatorum proximè Patrum nomina non leguntur; Consules verò in titulo ponuntur Valentinianus IV. & Fl. Neoterius, qui magistratum gesserunt anno nostræ epochæ 390. video tamen, numeros canonum ibidem descriptorum non convenire cum iis, quos Ferrandus Diaconus Carthaginensis appellat, etenim canones VII. & IX. apud Ferrandum sunt Chiffletio IX. & XI. Sed his omissis, hoc pro comperto habeo, primam Synodum sub Aurelio Genethlii successore esse Hipponensem, quæ primo loco in recensione laudatâ Conciliorum nominata fuit.

Deindè repetita fuere decreta aliarum XVI. Synodorum usque ad annum 419. ab Aurelio celebratarum, quarum ultima relecta fuit, quæ superiori an-

no contra Pelagianos habita est; hæc autem continebat antè alios octo canones contra Pelagianos, qui iterum cum reliquis & lecti, & novâ subscriptione firmati sunt. Porro ex iis synodalibus decretis constatus est Codex ille famosus Conciliorum Africa à Dionysio Exiguo codici canonum Occidentalis Ecclesiæ insertus, & à Joanne C.P. vulgò Scholastico Græco Nomocanoni intextus, in Conventu Trullano Can. 2. ut membrum codicis canonum Orientalis Ecclesiæ approbatus, atque à Theodoro Balsamone græco, & à Justello latino etiam sermone cum notis in lucem emissus. Jacobus Usserius cap. 10. de Antiq. Eccles. Britan. pag. 293. putat, in hac plenaria Synodo quædam hoc anno 419. contra Pelagianos nominatim sancita fuisse, quòd Augustinus Epist. 47. ad Valentinum scribit: *Quod Pape Zosimo de Africano Concilio scriptum est, ejusque rescriptum ad universos totius Orbis Episcopos, & quod posteriori Concilio plenario totius Africa contra ipsum errorem breviter constitutum:* ubi palam Augustinus duo plenaria Africana Concilia laudat, à quibus Pelagianos damnatos dicit; at anno tantum 418. in plenaria Synodo hæretici illi primum proscripti sunt, quare in Synodo hujus anni 419. novis contra eosdem statutis publicatis iterum damnati fuere; Ita Usserius; sed planè hallucinatur, nam Augustinus suo ordine cuncta in Pelagianâ causâ gesta recenset: in primis ibidem literas Synodales Numidarum, & Proconsularium Episcoporum ad Innocentium laudat, ejusque ad eosdem rescripta, postea Concilii Africani literas ad Zosimum, dein Pontificis encyclicam Epistolam, alterumque subsecutum in Africâ Concilium; at Concilium anno superiori contra Pelagianos celebratum fuit post acceptam Zosimi encyclicam, quòd si & hoc anno quidpiam contra Pelagianos eosdem specialiter statutum fuisset in plenaria Synodo Africanâ, ut contendit Usserius, jam à duobus plenariis Conciliis post memoratas Zosimi literas canones contra eosdem hæreticos editi fuissent, ejus oppositum ex Augustino colligitur; Quale verò Sanctus Doctor Concilium ante latum à Zosimo contra Pelagium anathema intelligat, jam satis explicuimus cap. 14.

Legatis Apostolicis Romam reversis soluta est Synodus, ac sub initium Julii mensis Augustinus Hipponem rediit. Scribit in Proemio libri de VIII. quæstionibus ad Dulcitium: *Per Pascha quippè hoc anno, quo Dominicus ejus fuit Tertio Kal. Aprilis à Carthagine mihi missas literas tuæ dilectioni accepi, post eos autem dies sanctos confestim Carthaginem sum profectus.* Hoc anno celebratum est Pascha III. Kal. Aprilis Cyclo Solis VIII. Lunæ II. lit. E. addit verò ibidem: *Post tres menses redire permisus sum.* Ineunte ergo Julio mense suis restitutus est, quindecim verò diebus componendis Hipponensium rebus insumptis, literis antè quatuor ferè menses à Dulcitio acceptis respondit. Fuerat is ab Honorio Imperatore in Marcellini locum contra Donatistas in Africam delegatus, qui cum Augustino singulari amicitia junctus esset, octo quæstiones Sancto Doctori sibi solvendas proposuit. Augustinus cum vetera sibi dubia objici animadverteret, nihil novi elucubrare statuit, sed ex editis olim abs se voluminibus responsiones ad singulas dubitationes excerptæ, eâ facti ratione reddidit: *Ut nec studio tuæ sanctitatis deessem, quod mihi est gratissimum, nec alio modo eadem dicere cogerer, quod mihi esset laboriosissimum, nec te aliquo amplius adjuvaret.* Porro in solutione tertiæ quæstionis meminit Epistolæ ad Mercatorem datæ contra Pelagianos:

In qua-

In quadam Epistolâ, inquit, quam scripsi ad filium meum nomine Mercatorem, quæ incipit: Procul dubio notissimum vobis, cum me consulisset de quibusdam quæstionibus Pelagianorum, qui negant, mortem esse peccato retributam, quatenus disputaverim, in subditis lege. Hic est celebris ille Marius Mercator Pelagianorum hostis acerrimus, cujus scripta toties in hac historiâ laudamus, qui anno 429. Constantinopolim profectus Juliani, ac aliorum Pelagianorum Exepiscoporum apud Imperatorem conatus eludit, ut Lib. 2. cap. 5. dicemus. Hæc quidem literæ Sancti Patris ad Marium Mercatorem interiere, illarum tamen meminit Possidius in Indice. Et quidem plures Epistolas scripsit Augustinus contra Pelagianos, quæ quo anno data sint, non liquet; hæc inter insigniores sunt Epist. 144. ad Anastasium, Epist. 200. ad Asselicum Episcopum Tufuritanam ex cap. 120. Collat. 1. Carthaginensis.

In eodem libro ad Dulcitium in solutione secundæ quæstionis recitatur Sancti Doctoris Enchiridion. Laurentius Romanæ Ecclesiæ Primicerius Augustini famâ permotus petiit à Sancto Doctore Enchiridion, hoc est, veluti omnium credendorum summarium quod manibus posset astringi, non quod armaria posset onerare, ex Augustino ibidem cap. 6. quod nempe contineret, quid juxta dogma Catholicum sequendum, quid ob plurimas subortas hæreses fugiendum, quid ab Orthodoxâ fide probaretur, improbareturve. Augustinus illâ occasione Pelagianam hæresim solidissimè confutavit, nam per plura capita post vigesimum quintum in eandem toto impetu invecus docet, nasci hominem originali maculâ infectum, nequè reparari amissum nitorem meritis, sed gratiâ Dei; Fidem à nobis ortum non habere, sed esse donum Dei, totum illi dandum, qui hominis voluntatem bonam & præparat adjuvandam, & adjuvat præparatam; Deum prævenire nolentem, ut velit, subsequi volentem, ne frustrâ velit, atque hæc usque ad cap. 34. indè hæresim, quam postea Nestorius docuit, latissimè insequitur, illam enim in Leporio olim damnaverat, & cum Nestoriana hæresis ex Pelagianâ ortum traxerit cap. 36. utramque sic eruditè confutat: *Hic omnino granditer, & evidenter Dei gratia commendatur; Quid enim humana natura in homine Christo meruit, ut in unitatem personæ unici filii Dei singulariter esset assumpta? Quæ bona voluntas, cujus boni propositi studium, quæ bona opera præcessere, quibus mereretur iste homo, ut una fieret persona cum Deo? Nunquid antea fuit homo, & hoc ei singulare beneficium præstitum est, ut singulariter promereretur Deum? Nempe ex quo homo esse cæpit, non aliud cæpit esse, quam Dei filius, & hoc unicus, & propter Deum Verbum, quod illo suscepto caro factum est, utique Deus, ut quemadmodum est una persona quilibet homo, anima scilicet rationalis, & caro, ita sit Christus una persona Verbum, & homo. Undè naturæ humanæ tanta gloria nullis præcedentibus meritis sine dubitatione gratuita, nisi quia magna hic, & sola Dei gratia fideliter, & sobriè considerantibus evidenter ostenditur.* Quo uno ictu Pelagianæ hæresis, ejusque filia Nestoriana conficiuntur. Aureus planè Liber ille est, quem Sanctus Doctor in Indice librorum ab se retractatorum lib. 2. cap. 63. nominari voluit: *De Fide, Spe, & Charitate*, cujus rationem vide apud eundem cap. 3. laudati operis; Et licet Sanctus Pater Enchiridion post editos libros contra Julianum locaverit in libris Retractationum, illud tamen scriptum fuisse antè volumen VIII. Quæstionum ad Dulcitium constat,

nam, Quæstione secundâ ait: *Dixi etiam talè aliquid ad Laurentium: ibique ex cap. 109. Enchiridii sententiam longiorem exscribit, quare ultra annum 419. liber ad Laurentium minimè scriptus fuit.*

Dum hæc, ac pleraque alia in Africâ ab Augustino scribuntur, Innocentius, ac Marcellus felici navigatione usi Attico, ac Cyrillo Africanorum Antistitum postulata exposuerant, à quibus benigne excepti exemplaria canonum Nicænorum ex antiquioribus codicibus exscripta unâ cum utriusque Episcopi literis ad Africanam Synodum deferendis acceperunt, nullâque morâ interpositâ eadem maria rementis Carthaginem rediere. Hic tamen nobis corrigendus venit error, qui in literas Cyrilli ad Aurelium, Augustinum, & Collegas irrepit, antequam ad alia gradum faciamus; Hæc ibidem leguntur: *De Paschâ verò, ut scripsistis, nunciamus vobis XVII. Kal. Majas nos futurâ indictione celebrare.* Bucherius in Comment. ad Can. Paschal. Victorii Aquitani cap. 1. & 3. scribit in melioribus Codicibus legi IX. Kal. Maii, ex quo paschali caractere colligit designari Pascha anni 444. undè pag. 96. ait: *Idem probat Cyrilli ad Synodum Carthaginensem Epistola anno Christi 443. scripta.* Hic auctor totus hospes apparet in Ecclesiasticâ Historiâ, nam anno 443. gemebat sub Genserico Vandalo Carthago, objerat antè tria lustra Aurelius, ejusque post Capreolum successor Quodvultdeus in exilium ab Ariano Rege deportatus fuerat ex Victore Vitenfi lib. 1. de Persecutione Vandalicâ; cum verò Africani literas ad Cyrillum pro impetrandis exemplaribus canonum Nicænorum anno 419. per legatum miserint, feram nimium responsum anno 443. Cyrillus reposuisset viginti quatuor annis ab acceptâ Epistolâ elapsis; quare nota illa paschalis mendosa est, erroris verò caulam paucis explicamus. Cyrillus græcè quidem scripserat, atque his planè verbis Pascha anni sequentis designarat, scribens celebrandum τῆς τρίτης ἑβδομάδος τοῦ πρώτου μηνός: nempe die tertiâ & vicesimâ mensis Aprilis, interpres verò transtulit IX. Kal. Majas puri puti Grammatici functus munere, cyclosum Ægyptiorum à Latinis diversitate minimè prænotatâ. Pharmutus apud Ægyptios quinque diebus Latinorum Aprilem antecedit; scribit Sanctus Ambrosius in Epistolâ de paschalis celebrationis ratione ad Episcopos per Æmiliam: *Primus mensis apud Ægyptios dicitur Pharmuthi, & incipit VI. Kal. Aprilis, & finitur VII. Kal. Maii; & antea, si quartadecima Luna in Dominicam inciderit, adjungendam ait hebdomadam alteram, sicut & septuagesimo sexto anno ex die imperii Diocletiani factum est; Nam tunc vigesimo octavo die Pharmuthi mensis, qui est IX. Kal. Maii Dominicam Paschæ celebravimus.* Epocha Diocletiani incepit anno 284. quare anno 360. Pascha ab Alexandrinis peractum fuit 28. Aprilis, à Latinis verò die 23. Cyclo Solis V. Lunæ XIX. lit. B. A. cum quartadecima Luna inciderit die 16. Aprilis, quæ erat Dominica. Quare dies vigesima tertia Pharmuthi apud Alexandrinos correspondebat diei decimæ octavæ Aprilis apud Latinos, eademque dies, quæ est apud nostrates XIV. Kal. Maii, est apud Ægyptios IX. Kal. Maii. Ex caractere ergo paschali laudatæ Epistolæ Sancti Cyrilli designatur Pascha anni 402. quo celebrata fuit dies resurrectionis Domini IX. Kal. Maii Alexandria, Romæ verò XIV. Kal. ejusdem mensis Cyclo Solis IX. Lunæ III. lit. D. C. Antiqui Interpretes rectè quidem juxta Latinorum cyclos Epistolam Cyrilli è græco vertentes scripserunt

tere XIV. Kal. Majas, sed ex Amanuensium imperitiâ, ac negligentia priores duæ unitates in inferiori parte connexæ VII. reddidere, quem mendosum etiam numerum Theodorus Balsamon, alique etiam Græci, & Latini omnes Conciliorum collectores huc usque secuti sunt. Hoc Pascha Sanctus Cyrillus Homiliâ octavâ designavit, in cujus calce ita fatur: *ἡ πρώτη τῆς ἑβδόμης ἑπορεύσεως ἡμετέρας τῆς τετραγώνου εἰς ἄδιον τὸ αὐτὸ Πάσχα πάλιν, &c. Celebrantes verò Pascha illucescentē deinceps Dominicâ die tertiâ, & vicesimâ ejusdem mensis Aprilis.* Et hæc de Cyrilli ad Africanos Epistolâ, quæ scripta est antè Septembrem præsentis anni 419. nam ibidem indicitur Pascha futurâ indictione celebrandum, indictio verò III. quæ fluebat tempore Paschatis anno 420. incœperat initio Septembris anno superiori.

Cæterùm Africani ubi has à Cyrillo, itemque alias ab Attico literas unâ cùm canonibus Nicænis ex autographis exscriptis accepissent, neque in iis duo illi canones, quos uti à Nicænâ Synodo editos Apostolici Legati publicaverant, minimè legerentur, decrevere eodem iterum legatos Innocentium, & Marcellum cum delatis ex Oriente exscriptis Romam ad Bonifacium mittere; in antiquis Codicibus hæc leguntur: *Exemplaria Concilii Nicæni directâ sub die VI. Kal. Decembris post consulatum gloriosissimorum Imp. Honorii XII. & Theodosii VIII. Bonifacio urbis Romæ Episcopo.* Ex quibus metachronismus Baronii patet hæc de Innocentio, & Marcello Legatis Africanis scribentis ad annum 419. pag. 450. *Antequam legati redirent, contigit, Bonifacium mori, & in ejus locum sufficere Cælestinum:* Etenim hoc ipso anno Carthaginem redire, & antè Decembrem Romanâ legatione perfungi jussi sunt, cur enim legati anno 419. ex Africâ profecti pleno quadriennio Alexandria, & Constantinopoli usquè ad annum 423. quò VIII. Kal. Novembris Bonifacius decessit, morati fuissent? Sed & hoc ipsum testatur in literis ad Cælestinum Synodus Africana: *In Conciliis, inquit, verioribus, quæ accipiuntur Nicæna, à Sancto Cyrillo Coepiscopo nostro Alexandrinæ Ecclesiæ, & à venerabili Attico C. P. Antistite ex authentico missis, quæ etiam ante hoc per Innocentium presbyterum, & Marcellum subdiaconum, per quos ad nos ab eis directâ sunt, venerabilis memoria Bonifacio Episcopo Prædecessori vestro à nobis transmissa sunt.* In eam verò opinionem vir insignis descendit, quoddam legens proximè recitatam ad Cælestinum Epistolam, vidit adhuc sub Cælestino in causâ Apiarii, Faustinum legatum degisse Carthagine, undè ejusdem causæ cognitionem usquè ad Cælestini pontificatum protractam existimavit. Sed bis Faustinus in ejusdem Apiarii causâ Legatus in Africam venit, primò quidem anno 418. sub finem pontificatus Zosimi, ac paucos menses Carthagine moratus, cùm Apiarium Episcopis Africanis conciliaisset, Romam reversus est. At idem Apiarius Cælestino Pontifice immanium criminum apud Tabracenos patratorum iterum accusatus, damnatusque, Cælestini patrociniū imploravit, à quo Ecclesiasticâ communioni restitutus fuit, misso in Africam eodem Faustino Legato, ut cum Episcopis Apiarii causam retractaret; Ille verò conscientia reæ stimulis actus universa crimina, quæ diu perfrictâ fronte negaverat, tandem confessus fuit, quæ omnia narrantur in Epistolâ Synodi Africanæ ad Cælestinum.

Hic verò ea statim cogitatio animum pulsat, cur Romani Pontifices duos superius memoratos canones uti Nicænos publicarint, cùm constet esse Sardicen-

ses? itemque cur Africani Antistites Sardicensis Concilii canones ignoraverint, cùm tamen Sardicæ sederit cum aliis, ex Africâ Collegis Gratus Carthaginensis, qui etiam in Synodo plenariâ abs se postea in Africâ celebratâ Canone 5. Sardicensis Concilii meminit? Doctissimi Cardinales Baronius, ac Bellarminus, quos postea ceteri secuti sunt, respondent, Synodum Sardicensem non fuisse nisi clariorem Nicænæ explicationem, undè nil mirum, si sub nomine Nicænæ proposita fuerit. Illud sanè mirum videtur, Africanos Sardicensem Synodum à priori Concilio Carthaginensi laudatam ignorasse; immò illam non tantum ignorarunt, verum etiam putarunt, eandem fuisse ab Arianis celebratam; horum testis est Augustinus lib. 3. contra Cresconium cap. 34. scribens: *Disce ergo, quod nescis, sardicense Concilium Ariatorum fuit, quod notum jam diu est.* Ariani Episcopi Sardicâ profecti Philippopolim secessere, ibique novum fidei Symbolum edidit, scribentes postea & ipsi encyclicas, in harum Epigraphæ Donatum Carthaginensem cum aliis ejusdem farinae Episcopis nominarunt, ita enim illorum Epistola inscribitur: *Gregorio Alexandria Episcopo, Amphioni Nicomedia Episcopo, Donato Carthaginis Episcopo &c. qui ad civitatem Sardicam congregati Concilium celebravimus in Domino salus.* Tom. 3. Concil. Edit. Regiæ pag. 82. Harum literarum meminit Sanctus Doctor Epit. 163. ad Eleusium, Glorium &c. quas cùm arbitraretur, scriptas fuisse à Sardicensi Concilio, idem in titulo Ariatorum fraude prænotatum fuerat, Sardicensem conventum ab Arianis habitum censuit, non enim Sardicensem Synodum à Philippopolitano conventu distinguere potuit, cùm veri Sardicensis Concilii canones id temporis Africanos laterent, ac Epistola ficto Sardicensis consensu titulo prænotata in sinistram de memoratâ Synodo opinionem eosdem induceret. Immo Africani non solum Sardicenses, verum & ipsos Nicænos canones diu ignorarunt; etenim Augustinus à Valerio Hipponensi Episcopo in confortium dignitatis adscitus fuit contra canonem Nicænum 8. statuentem: *Ne in unâ Civitate duo Episcopi probentur existere;* Aurelius tamen totius Africæ Primas id permisit teste Possidio lib. de Vita Sancti Augustini cap. 8. & Megalium Numidiæ Primas eundem consecravit, facto *transmarinis, & Africanis Ecclesiæ exemplis* comprobato, quod etiam testatus est idem Augustinus in Epistolâ 34. ad Paulinum: *Quod in se ipso, scribit de Augustino Possidius, postea fieri non debuisse, ut vivo suo Episcopo ordinaretur, & dixit, & scripsit, propter Concilii universalis vetitum, quod jam ordinatus didicit.* Undè auctor fuit, ut Episcopo initiando Synodalia statuta proponerentur.

Hic nobis impudentissima calumnia, quam M. Antonius de Dominis lib. 4. de Republ. Eccles. cap. 8. num. 28. Augustino importat, rejicienda est: *Africana, inquit, Ecclesia Romano Papatui vehementer resistit tempore Augustini, Augustino etiam ipso cum reliquis adversus Papatum reclamante;* Pro Africanis enim itabat antiquissima consuetudo, quâ nullus Presbyter, Diaconus, aut inferioris ordinis clericus ad ad transmarina judicia unquam provocaverat, quæ etiam canone Synodali confirmata fuerat; ignorabant Africani canones Sardicenses, undè duo illi canones, quos Legati Apostolici pro Romanæ cathedræ privilegiis asserendis proferebant, nusquam ab Africanis inventi fuerant, non in Nicænâ Synodo, à quâ reapte conditi non fuerant, non in Sardicensi, quam ignorabant: indè ergo orta dissensio inter Africana-

nam,

nam, & Romanam Ecclesiam, in qua quidem Africani Pontificio primatui minimè restitere, immò Augustinus, uti ostendimus, Zosimi decreta inolitæ apud Afros consuetudini præponenda esse censuit. Etiamnum ex Adriani IV. Pontificis per Innocentium III. roborato privilegio inferior Siciliae clerus Romanam appellare non potest, & tamen non dubitat de primatu Romano; Profectò uti superius observavimus, Africani appellationes in rebus fidei admiserunt. Episcopis tamen Africanis licitum fuisse ad Romanam sedem appellare tradit disertè Augustinus Epist. 163. ubi agens de sententiâ latâ contra Cæcilianum à Secundo Tigitano Numidarum Primatè ait: *Neque enim de Præbyteris, aut Diaconis, aut inferioris ordinis Clericis, sed de collegis agebatur, qui possent aliorum collegiarum iudicio, præsertim Apostolicarum Ecclesiarum causam suam integram reservare.* Præterea cum Antonius Fussalensis in Numidiæ Synodo damnatus Romanum Pontificem Bonifacium appellasset, isto verò interim defuncto Cælestinus eandem appellationem admisset, Augustinus Epist. 261. ad Cælestinum dedit, quæ enixè eundem deprecatus est, ne Antonius, si in illius favorem iudicaret, cum militari appariturâ Fussalæ restitueretur, non enim se pati posse dicebat, *publicas potestates, & militares impetus tanquam executores Apostolicæ Sedis sententiam.* Appellationes verò Episcoporum in eadem Epistola palam admittit: *Existat, inquit, exemplo ipsâ Sede Apostolicâ iudicante, vel aliorum iudicata firmante, quosdam pro culpis quibusdam nec Episcopali spoliatos honore, nec relictos omnimodis impunitos.* Hæc luculentissima Augustini testimonia posuerat Cardinalis Baronius, undè Apostata satis intelligere poterat, quali Augustinus esset ergà Romanam Sedem obsequio. Michael Roussellius lib. 4. Hist. Jurisd. Pont. pag. 499. putat, laudatas Africanorum ad Cælestinum literas esse suppositas, quòd in illis etiam Episcoporum Africae ad Romanum Antistitem appellationes interduntur; At veras easdem arbitror; Africani enim jura extendere conabantur, sed Augustinum in aliâ fuisse sententiâ ex memoratâ Epistola 261. nobis probatum est. Hæc quidem postea evenere, quæ tamen hic à nobis recitata sunt, quòd plenior Africanarum appellationum, de quibus hoc anno in Synodo ab Aurelio, Alipio, Augustino, aliisque actitatum fuit, notitia haberetur. At secutis temporibus non semel apud Romanos Pontifices Africani appellationes persecuti sunt; pertinebat enim Africa ad Patriarchatum Romanum, undè Urbis Antistitem uti supremum Ecclesiasticæ rei Principem quilibet jure optimo poterat ex eadem Provinciâ appellare. Sanctus Leo Magnus Epist. 85. ad Mauritianos ait; *Causam quoque Lupicini Episcopi illic jubemus audiri, cui multum, & sæpius postulanti communionem hac ratione reddidimus, quoniam ad nostrum iudicium provocasset, immeritò eum pendente negotio communionem suspensum &c.* Circumfertur Epistola Bonifacii II. in qua hæc leguntur: *Aurelius enim præfata Carthaginensis Ecclesiæ olim Episcopus cum collegis suis (instigante Diabolo) superbire temporibus Prædecessorum nostrorum Bonifacii, atque Cælestini contra Romanam Ecclesiam cepit.* Scripta est hæc Epistola ad Eulalium Antistitem Alexandrinum, cui narrat, Eulalium Episcopum Carthaginensem postliminio tandem in Apostolicæ Sedis gratiam damnato Aurelii, ac successorum facto rediisse. Verùm hæc literas commentitias esse rectè observavit Baronius ad hunc annum 419. pag. 456. quòd nullus tunc sederet

Alexandriæ Eulalius, sed Timotheus, itemque quòd tempore ejusdem Bonifacii regnante Gelimere Vandalorum Rege nec unus esset reperiri in Africa Catholicae communionis Episcopus. Primum quidem optimè rem conficit, addo etiam, nec Eulalium tunc sedisse Carthaginè, sed Bonifacium, qui anno 523. electus fuit illius Ecclesiæ Antistes, & anno 535. ex Victore Tunonensi decessit; Alterum verò, quòd insignis Historicus scribit, admitti nullâ ratione potest, vivebat enim id temporis Bonifacius Primas Carthaginensis, Liberatus Primas Byzacenus, itemque Fulgentius noster Ruspensis, cæterique Africanarum Ecclesiarum Antistes, non enim Gelimer illos in exilium deportandos iussit. Præterea in eisdem literis scribit Bonifacius, unâ cum Eulalii Epistola se mittere etiam Justinii clementissimi Principis Orientis sacrarum literarum exemplaria; At biennio, antequàm Bonifacius Pontificatum iniret, Justinus & vivendi, & imperandi finem fecerat, obiit enim anno 527. Kal. Augusti, Bonifacius verò in Pontificem inauguratus est anno 529. IV. Kal. Novembris. Fœdis ergo mendaciis tota illa Epistola scater, neque Alipius, Augustinus, cæterique Collegæ cum Primatè Aurelio appellationibus transmarinis se se opposuere instigante Diabolo, sed antiquissimâ Africanarum Ecclesiarum consuetudine moti, quam ægrè ferebant Apiarii scelestissimi hominis conatibus primum infringi.

CAPUT XVIII.

Julianus Episcopus Eclanensis novus Pelagianus. Ejusdem Patria, Parentes, Nuptiæ, Episcopatus, Hæresis exponuntur.

Cum liber Sancti Augustini de Nuptiis, ac Concupiscentiâ delatus fuisset in Italiam, passimque in varia exemplaria spargeretur, Julianus Eclanensis Episcopus eundem quatuor libris impugnavit. Fatetur Hæreticus apud Augustinum lib. 1. Oper. Imperf. cap. 18. vivente Zosimo, nullum se in Pelagianâ causâ librum scripsisse, & in his quatuor Eulalianum schisma Catholicis objicit, quòd cum præfenti anno contigerit, vel hoc ipso eodem anno, vel sequenti Julianus manum stylo admovit, judicatam causam per summam audaciam retractaturus. Cum verò hic linguarum peritiâ, ingenii acumine, orationis elegantia, librorum copia, ac conceptâ præsertim contra Augustinum rabie cæteros Pelagianos longo post se intervallo reliquerit, ad alia properantem in sui consideratione remoratur. De Juliano Patriâ, ac sede Episcopali inter Scriptores non convenit, & uti olim septem urbes de natali solo Homeri poetarum Græcorum Principis contenderunt, ita Juliano septem seu patrias, seu sedes Ecclesiasticas assignari video. Gennadius in lib. de Script. Illustr. cap. 45. Julianum Capuanum Episcopum dicit, cui Baronius, Ughellus, aliique frequentius adhæserunt. Gelasius in Decreto de libris apocryphis, itemque Beda in Præfat. in Cantica *Celanensem* eundem faciunt. Petrus Diaconus in fine lib. de Incar. & Grat. *Edanensem* illum vocat. Vignierius in Præfatione ad Opus Imperfectum Sancti Augustini tradit, eundem natum *Celia* in Apuliâ. Holstenius, ac Rosveydus, hic in Notis ad carmen 14. Paulini, ille in Notis ad Italiam Cluverii *Celennensem* in Campaniâ Julianum pronunciant. Nonnulli ex Prosperi depravato Chronico *Artelensem* fuisse contendunt; est autem Atella Neapolim